

Protocol dyslexie Het Perron 2024-2027

Inhoud

1 Inleiding	2
2 Wat is dyslexie?	2
3 Werkwijze op Het Perron	3
3.1 Procedure (nieuwe) leerlingen met een diagnose dyslexie	3
3.2 Procedure (nieuwe) leerlingen met een vermoeden van dyslexie	3
3.3 Procedure (nieuwe) leerlingen zonder (een vermoeden van) dyslexie	3
4 Begeleiding	4
4.1 Faciliteiten	4
5 Verantwoordelijkheden.....	4
Bijlage 1: Kenmerken van dyslexie	5
Bijlage 2: Werkwijze leerlingen met een vermoeden van dyslexie.....	6
Bijlage 3 Begeleiding.....	9
Bijlage 4 Faciliteiten.....	11

1 Inleiding

Het Perron is een innovatieve en betrokken leergemeenschap voor vmbo, praktijkonderwijs en MBO (niveau 2) met een Christelijke identiteit, waar leerlingen worden opgeleid en gevormd tot zelfstandige, verantwoordelijke burgers die goed kunnen functioneren in de samenleving. In dit protocol, geldend voor het vmbo en gedeeltelijk voor het praktijkonderwijs, wordt beschreven hoe er binnen Het Perron omgegaan wordt met leerlingen die dyslexie hebben en hoe lees- en spellingproblemen gesignaleerd worden bij leerlingen (zonder vastgestelde dyslexie). Omschreven wordt welke procedure gevolgd wordt bij het signaleren en begeleiden van leerlingen met lees- en/of spellingproblemen. Daarnaast wordt omschreven welke ondersteuning leerlingen met dyslexie kunnen verwachten op Het Perron.

Het onderwijs en de zorg op Het Perron zijn er op gericht dat ook leerlingen met dyslexie een eerlijke kans krijgen op het behalen van een diploma, waardoor ze een betere kans krijgen om optimaal te kunnen functioneren in onze samenleving.

We proberen dit te realiseren door tijdens de schoolloopbaan van de leerling, indien nodig, ondersteuning te bieden aan de leerling. Dit gebeurt zoveel mogelijk tijdens de lessen door de vakleerkracht.

Dit protocol is gebaseerd op de uitgangspunten van het landelijk [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) en de [Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie](#). Het doel is dat het protocol dyslexie van Het Perron helder en goed inzetbaar is voor zowel (vak)docenten als de leerlingen met dyslexie. De uitgangspunten betreffende leerlingen met dyslexie zijn:

- De leerling staat centraal.
- Leerlingen met dyslexie kunnen de opleiding volgen waartoe zij op basis van hun (cognitieve) capaciteiten in staat zijn, waarbij zij zo min mogelijk belemmerd worden door hun lees- en/of spellingproblematiek.

2 Wat is dyslexie?

Er bestaan verschillende definities van dyslexie, welke in grote lijnen met elkaar overeenkomen. Alle definities beschouwen dyslexie als een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek of verstandelijke beperkingen (Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie, 2021).

In dit beleidsplan wordt uitgegaan van de definitie zoals opgesteld door Stichting Dyslexie Nederland (2008): *'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau'*.

Dyslexie is niet te verhelpen. Ook niet met extra hulp en aandacht. Wel kunnen we de gevolgen van dyslexie beperken door de leerling extra faciliteiten te geven en te ondersteunen.

In bijlage 1 worden kenmerken omschreven die kunnen horen bij dyslexie.

3 Werkwijze op Het Perron

Met ingang van schooljaar 2024-2025 komt de klassikale screening dyslexie van alle eerstejaars leerlingen te vervallen.

3.1 Procedure (nieuwe) leerlingen met een diagnose dyslexie

Als een leerling bij Het Perron wordt aangemeld, worden de gegevens die de basisschool/eerdere school aanlevert bestudeerd en in Magister gezet. Zodra er sprake is van een diagnose dyslexie, én er een officiële dyslexieverklaring¹ aanwezig is, wordt er onder het kopje kenmerken in Magister een notitie gemaakt. Hierdoor kan in één oogopslag in het kwadrant gezien worden of een leerling dyslexie heeft en of er een dyslexieverklaring aanwezig is.

Dyslexieverklaringen die op een ander moment ontvangen worden door afdelingsleider of mentor worden aan het OSC overhandigd. De zorgcoördinator maakt het kenmerk 'dyslexie' aan in Magister. De verklaring wordt door de leerling administratie toegevoegd aan het dossier.

3.2 Procedure (nieuwe) leerlingen met een vermoeden van dyslexie

Soms wordt dyslexie pas ontdekt als kinderen op het voortgezet onderwijs zitten. Dit kan komen doordat de basisschool het niet heeft herkend, of omdat de leerling in staat was de problemen te camoufleren. Het Perron hanteert een zogenaamd 'tweesporenbeleid' ten aanzien van de signalering en het in kaart brengen van lees- en spellingproblemen en mogelijk dyslexie bij leerlingen. Enerzijds wordt na aanmelding op Het Perron een dossieranalyse uitgevoerd. Bij een vermoeden van dyslexie wordt, indien nodig, aanvullende informatie opgevraagd bij het basisonderwijs. In Magister wordt een aantekening 'vermoeden van dyslexie' gemaakt en de leerling wordt aangemeld voor de dyslexiescreening in de brugklas. Aan de andere kant vervullen de mentoren en vakdocenten een signalerende rol gedurende de jaren dat de leerling op Het Perron zit. Mentoren kunnen leerlingen, in overleg met een medewerker van het OSC, aanmelden voor een dyslexiescreening bij vermoedens van dyslexie. *Zie voor meer informatie bijlage 2. Voor leerlingen binnen het praktijkonderwijs geldt dat zij niet meegenomen worden in de signalering.*

3.3 Procedure (nieuwe) leerlingen zonder (een vermoeden van) dyslexie

Leerlingen waarbij na dossieranalyse (bij aanmelding) en signalering door vakdocenten en mentoren geen vermoedens zijn van dyslexie zullen niet meegenomen worden in een screening dyslexie. Wanneer op een later moment in de schoolloopbaan een vermoeden van dyslexie ontstaan kan contact opgenomen worden met een medewerker van het OSC om eventuele vervolgstappen te bespreken.

¹ De dyslexieverklaring is een officieel document dat afgegeven wordt door een gekwalificeerde orthopedagoog of psycholoog. Het Perron erkent elke geldige dyslexieverklaring die voldoet aan de voorwaarden die Stichting Dyslexie Nederland daaraan stelt. De dyslexieverklaring geeft samen met het onderzoeksverslag de school voldoende informatie over de begeleiding.

4 Begeleiding

De problemen die een leerling met dyslexie kan ervaren, kunnen consequenties hebben voor vrijwel alle vakken. Vooral die vakken waarbij er veel informatie uit teksten moet worden gehaald (zaakvakken, wiskunde, talen).

Het uitgangspunt op Het Perron is dat de begeleiding van leerlingen met dyslexie zoveel mogelijk binnen de klas plaatsvindt, waarbij de docent rekening houdt met de leerling. Indien een leerling tegen specifieke problemen aanloopt, kan er (kortdurend) Remedial Teaching (RT) geboden worden.

Voor de leerlingen met dyslexie en hun ouders/verzorgers is de mentor het eerste aanspreekpunt voor vragen die betrekking hebben op de dagelijkse begeleiding. De RT'er is voor de leerlingen, mentoren en docenten het centrale aanspreekpunt als het gaat om vragen/problemen met betrekking tot dyslexie of het beleid.

Meer informatie over begeleiding wordt weergegeven in bijlage 3.

4.1 Faciliteiten

Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op compenserende en dispenserende middelen en maatregelen.

Een overzicht van de faciliteiten waar leerlingen met dyslexie recht op hebben wordt weergegeven in bijlage 4. Voor een actueel overzicht van de faciliteiten voor leerlingen met dyslexie ten aanzien van het CSPE wordt verwezen naar het document 'protocol extra faciliteiten leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften'.

5 Verantwoordelijkheden

Om dit beleid te laten slagen hebben school, ouders en leerling ieder een eigen verantwoordelijkheid. Samen zijn we verantwoordelijk voor het monitoren van de afspraken. Ook moet in de gaten gehouden worden of de gemaakte afspraken voldoende zijn om de leerling deel te laten nemen aan het reguliere onderwijsaanbod.

Bijlage 1: Kenmerken van dyslexie

Algemene kenmerken

Leerlingen met dyslexie kunnen moeite hebben:

- om het verschil te horen tussen klanken als m en n; p, t en k; s, f en g; eu, uu en ui
- om de klanken en cijfers in de goede volgorde te zetten, zoals bij 'dorp' en 'drop' of '12' en '21';
- om de aandacht te houden bij klankinformatie (gesproken woord);
- om twee dingen tegelijk te doen, bijvoorbeeld schrijven en luisteren
- met het inprenten van reeksen, bijvoorbeeld tafels of spellingsregels;
- met het onthouden van vaste woordcombinaties, uitdrukkingen of gezegdes;
- met het onthouden van losse gegevens, zoals rijtjes, woordjes en jaartallen;
- met de uitspraak in vreemde talen (ze proberen door een fonetische uitspraak de spelling te onthouden);

Problemen bij het lezen

De meeste leerlingen met dyslexie ervaren (ernstige) leesproblemen. Deze leesproblemen vallen het meest op bij het hardop lezen. Sommige leerlingen met dyslexie hebben een traag leestempo en lezen de woorden spellend. Andere leerlingen hebben een hoog leestempo, maar maken daarbij veel fouten door te raden. Er kan ook sprake zijn van een combinatie van beide. Deze leerlingen hebben moeite met het snel en accuraat lezen van teksten bij alle vakken.

Problemen bij de spelling

Leerlingen met dyslexie kunnen, naast problemen met het lezen, ook problemen met spelling ervaren. Een enkele keer komt dyslexie alleen op het gebied van spelling tot uiting, er is dan geen sprake van een (ernstige) leesachterstand.

Leerlingen met dyslexie maken langdurig veel spelfouten, mede doordat de spellingregels onvoldoende/niet automatiseren. Het kan zijn dat ze één bepaald woord op een bladzijde op verschillende manieren spellen. Leerlingen met dyslexie proberen vaak de spelling van specifieke woorden te onthouden. Dit is een enorme belasting voor het geheugen.

Bovendien bekijft de kennis meestal niet, omdat ze het op een ongestructureerde manier in het geheugen opslaan. Leerlingen met dyslexie hebben moeite met het snel en accuraat spellen en functioneel schrijven bij alle vakken. Ook de spelling van woorden in een vreemde taal levert veel problemen op door een andere klank-tekenkoppeling.

Problemen bij het schrijven

Leerlingen met dyslexie schrijven vaak onleesbaar en maken veel doorhalingen. Bij leerlingen die wel leesbaar schrijven, valt het trage schrijftempo vaak op.

Sociaal- emotionele problematiek

Leerlingen met dyslexie kunnen ook problemen ervaren op sociaal-emotioneel gebied. Veel leerlingen met dyslexie doen vaak extra hun best, besteden veel tijd aan hun werk en behalen dan nog een onvoldoende. Ook kunnen leerlingen faalangstig worden en/of gespannen en geven het na verloop van tijd op of ze vermijden datgene waar ze moeite mee hebben.

Bijlage 2: Werkwijze leerlingen met een vermoeden van dyslexie

Fase	Acties	Beschrijving	
Signalering en dossieranalyse	Screening van de dossiers van de nieuwe leerlingen - Onderwijskundig rapport - CITO/LVS - Aanvullende informatie vanuit de basisschool	Bij aanmelding worden de dossiers van nieuw aangemelde leerlingen, met uitzondering van leerlingen aangemeld voor het praktijkonderwijs, gescreend op een mogelijk vermoeden van dyslexie (periode tussen aanmelding en start voortgezet onderwijs). De dossieranalyse wordt uitgevoerd door een medewerker van het OSC. Dit gebeurt aan de hand van het vanuit het basisonderwijs ingevulde onderwijskundig rapport en de LVS/CITO gegevens ² . De medewerker van het OSC benadert bij een vermoeden van dyslexie de basisschool en vraagt aanvullende informatie ten aanzien van bijvoorbeeld begeleiding op (het invullen van een vragenlijst ³ en aanleveren van aanwezige handelingsplannen). Er wordt een lijst opgesteld met namen van leerlingen waarbij een vermoeden van dyslexie is, hiervan wordt een notitie gemaakt in Magister. Deze leerlingen krijgen in het eerste jaar een dyslexiescreening aangeboden.	
	Uitgangspunt vermoeden: 3x E op DMT en/of 3x E op spelling		
	Uitgangspunt ernstige achterstand:		
	BBL		BL dle 35 SP dle<30 TL dle<30 RW dle 35
	KBL		BL dle 41 SP dle<35 TL dle<35 RW dle 41
	KGT		BL dle 47 SP dle <40 TL dle<40 RW dle 47
Screening dyslexie	De mentor informeert de leerling en ouders in het driehoeksgesprek over het vermoeden van dyslexie en	Op basis van de dossieranalyses is een lijst met namen van leerlingen waarbij een vermoeden van dyslexie speelt. De mentor ontvangt deze	

² Hiervoor wordt uitgegaan van drie opeenvolgende E- of V- scores op het gebied van het lezen en/of de spelling, waarbij er sprake is van een discrepantie met de andere vakken. Daarnaast wordt uitgegaan van de normen BBL dle 30, KBL dle 35, KGT dle 40.

³ Overgangsformulier PO-VO bij leerlingen met dyslexie en zwakke lezers/spellers (Dyslexie Centraal)

	biedt de mogelijkheid van dyslexiescreening aan. De mentor geeft de informatiebrief dyslexiescreening mee. Bij de dyslexiescreening wordt afgenomen • EMT/Klepel (individueel) • DMT (individueel) • AVI (individueel) • Dictee: Het wonderlijke weer (groepsgewijs; gezien de verouderde normen zal dit dictee vervangen worden wanneer er een vervangend dictee beschikbaar is).	lijst aan het begin van het schooljaar via de afdelingsleider en bespreekt het vermoeden van dyslexie in het driehoeksgesprek. Een medewerker van het OSC neemt de dyslexiescreening af en analyseert de resultaten. Wanneer de resultaten geanalyseerd zijn kan een vervolg bepaald worden. Bij uitval op de toetsen wordt een begeleidingstraject ingezet. Wanneer er sprake is van geen (of onvoldoende) uitvalt stopt het traject en wordt de notitie ten aanzien van het vermoeden van dyslexie uitgezet. De resultaten en conclusie van de dyslexiescreening worden in Magister vermeld. De mentor brengt ouders en leerling hiervan op de hoogte. Een brief met conclusies wordt door de mentor meegegeven naar huis, daarin wordt ook vermeld of er wel of geen sprake is van een vervolg.
Begeleiding	Bij uitval op de screening wordt een begeleidingstraject aangeboden binnen de RT. De duur van het traject RT is ongeveer vier maanden.	Het begeleidingstraject heeft tot doel de hardnekkigheid van de lees- en/of spellingproblematiek aan te tonen. Wekelijks (door omstandigheden kan er soms een week uitvallen) wordt er begeleiding gegeven op het gebied van het technisch lezen en/of de spelling.
Evaluatie begeleidingstraject	Na ongeveer vier maanden begeleiding worden de EMT, Klepel en het dictee (opnieuw) afgenomen. Indien de scores niet verbeterd zijn geldt dit als bewijs voor de	

	hardnekkigheid van de problemen. Dyslexieonderzoek kan (verder) ingezet worden.	
Diagnostiek	Tijdens de fase van diagnostiek worden aanvullend onder andere de CB&WL, de fonemische analysetoets, een woordenschattoets, een leenwoordentoets en een intelligentietest (indien niet aanwezig) afgenomen.	Bij beschikbaarheid van een GZ-psycholoog of Orthopedagoog-Generalist binnen het COG is het mogelijk dat een RT'er en een orthopedagoog het dyslexieonderzoek uitvoeren. Indien ouders dit wensen dienen zij, wanneer er geen Orthopedagoog-Generalist of GZ-psycholoog beschikbaar is, zelf onderzoek bij een extern bureau aan te vragen en te bekostigen.

Leerlingen uit een hoger leerjaar kunnen bij een vermoeden van dyslexie ook aangemeld worden bij het OSC en stappen, afhankelijk van het voortraject, bij de fase van screening in.

Bijlage 3 Begeleiding

Begeleiding in de klas

Leerlingen zitten het grootste deel van hun schooltijd in de les. Dit houdt in dat van docenten verwacht wordt dat zij in staat zijn hun pedagogisch handelen af te stemmen op de instructiebehoeften van de leerling wanneer hij/zij belemmeringen in het leerproces ondervindt. In veel gevallen is het met extra aandacht of hulp binnen de groep mogelijk om op tijd bij te sturen zodat de leerling het onderwijsproces kan blijven volgen. Wel kan er regelmatig overleg zijn tussen mentor, vakdocent en een medewerker van het OSC.

Verantwoordelijkheden vakdocent

Bij dyslexie is altijd sprake van een individu gebonden profiel, de onderwijsbehoeften van leerlingen kunnen dus verschillen.

De vakdocent

- Weet welke leerlingen in zijn/haar klas dyslexie hebben;
- Weet welke afspraken er met de leerling met dyslexie gemaakt zijn;
- Weet welke faciliteiten er geboden kunnen worden aan de betreffende leerling;
- Geeft indien nodig hulp in de les;
- Heeft een signalerende rol ten aanzien van lees- en spellingproblemen;
- Overlegt met de mentor wanneer hij/zij vindt dat extra hulp niet geleid heeft tot het gewenste resultaat.

Verantwoordelijkheden mentor

De mentor

- is het eerste aanspreekpunt voor de leerling, de ouders en de vakdocent;
- is op de hoogte van het gedrag en de resultaten van de leerling;
- kan over de leerling indien nodig een gesprek aanvragen bij het OSC.

Begeleiding buiten de klas

Als een leerling met dyslexie te veel hinder ondervindt van zijn dyslexie is het in overleg met het OSC mogelijk om een periode van (enkele weken) extra hulp van een Remedial Teacher te krijgen.

Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- Omgaan met hulpmiddelen, zoals IntoWords⁴
- Psycho-educatie

De Remedial Teacher maakt deel uit van het Onderwijs Service Centrum (OSC) van Het Perron.

⁴ Op Het Perron wordt het programma IntoWords gebruikt om leerlingen met dyslexie auditief te ondersteunen bij het lezen en schrijven van teksten.

Het OSC/De remedial teacher

- ziet er samen met de leerling op toe dat de leerling met dyslexie de compenserende en dispenserende maatregelen krijgt die hem toekomen
- is aanspreekpunt voor docenten, ouders en de leerlingen met betrekking tot dyslexie
- is verantwoordelijk voor de screening van de leerlingen en de daaruit voortkomende organisatorische werkzaamheden
- zorgt ervoor dat de afdelingsleiders aan het begin van het schooljaar een lijst krijgen met de namen van leerlingen met (vermoedelijk) dyslexie.
- evalueert het dyslexiebeleid en stelt waar nodig bij
- geeft begeleiding (RT) aan leerlingen met behoefte aan ondersteuning (aanvraag via de mentor).

Bijlage 4 Faciliteiten

De onderstaande maatregelen zijn schoolbreed afgesproken.
Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen talen en andere vakken.

Afspraken en/of maatregelen voor dyslectische leerlingen op Het Perron

1. Dyslectische leerlingen schrijven een "D" boven hun schriftelijk toetswerk.
2. Dyslectische leerlingen hebben recht op extra tijd (maximaal 20%/ een redelijke verhouding tot de toetsduur).
3. Wanneer de docenten zelf (les)materiaal ontwikkelen dat bestemd is voor dyslectische leerlingen, dan stellen zij dit op met een duidelijk lettertype. Advies is lettertype Arial grootte 12, dit is ook het standaardlettertype voor het eindexamen.
4. Als de dyslectische leerling zich wel voldoende inzet, maar de resultaten blijven desondanks onvoldoende bij schriftelijke toetsen, dan kan deze leerling ook mondeling worden overhoord.
5. Leerlingen met dyslexie die grote spellingsproblemen ervaren mogen bij schriftelijke opdrachten gebruik maken van spellingscorrectie.
6. Spelfouten tellen in andere vakken dan de talen niet mee als het antwoord van de leerling begrijpelijk is. Bij het talenonderwijs geldt een andere regeling (zie punt 12).
7. Bij het talenonderwijs gelden de volgende regels:
 - Bij dictees kan de dyslectische leerling door spelfouten niet lager dan een 4 halen.
 - Herhalingen van spelfouten (consequente fouten) worden slechts 1 maal gerekend.

Taal	
Nederlands	Spellingsfouten tellen alleen in dictee en in overschrijfopdrachten. De fouten worden half gerekend in vergelijking met niet-dyslectische leerlingen (niet-dyslectische II. 1 ft, dyslectische II 0.5 ft).
Vreemde talen	Spellingsfouten tellen alleen in dictee en in overschrijfopdrachten mee. BBL leerlingen hoeven niet naar het Engels/Duits te vertalen. Zij moeten wel vanuit het Engels/Duits naar het Nederlands vertalen. Fouten: Voor dyslectische leerlingen geldt de helft van de normale spellingsfouten norm.

	K/GTL leerlingen moeten ook in het Engels/Duits kunnen schrijven. De fouten worden half berekend. (niet-dyslectische II. 1 ft, dyslectische II 0.5 ft).
--	---

8. Leerlingen met dyslexie mogen gebruik maken van auditieve ondersteuning en woordvoorspelling. De school heeft hiervoor IntoWords aangeschaft.

9. De leerlingen met een dyslexieverklaring krijgen de mogelijkheid aangeboden om toetsen en tentamens van de AVO vakken en zo mogelijk de praktijkvakken met IntoWords te maken. Indien dit niet kan, wordt er gekeken naar andere mogelijkheden om de toetsafname zo goed mogelijk te laten verlopen. Dit kan bijv. zijn: een vergroting, voorlezen door docent of RT'er of mondelinge overhoring. Als hier problemen uit voort komen kan dit met één van de RT'ers besproken worden en wordt er naar een oplossing gezocht.

Als een leerling kiest om zonder extra hulp de toets te maken kan dat, maar bij onvoldoende resultaten wordt dit besproken met de leerling en zo nodig met de ouders en een aantekening in Magister gezet.

Voor een overzicht van faciliteiten ten aanzien van het examen wordt verwezen naar het protocol extra faciliteiten leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften'.

Tips voor docenten

- Bij bordgebruik herhalen docenten het geschrevene mondeling.
- De docenten zorgen voor een rustige opmaak van de pagina en voor voldoende ruimte tussen de opdrachten.
- Docenten spreiden het aantal toetsen per week. Het is niet de bedoeling dat verschillende taaltoetsen op dezelfde dag worden gehouden.
- Leerlingen met dyslexie die grote leesmoeilijkheden ervaren mogen aangeven dat zij niet hardop willen voorlezen in de klas.
- Leerlingen met dyslexie die grote automatiseringsproblemen ervaren mogen in overleg met de docent bij grammatica en werkwoordspelling gebruik maken van een stappenplan, bijvoorbeeld van werkwoordspelling.